

Kommunikation og funktionel lidelse

Grundkursus i funktionel lidelse, modul 1

Formål

Formålet med dette kursus er at give deltagerne indsigt i den nyeste viden om kropslige symptomer og funktionel lidelse og at kunne omsætte denne i deres kommunikation med og behandling af patienter/klienter med mange symptomer.

Målgruppe

Kurset er tværfagligt og målrettet sundhedsfaglige med interesse for patienter med funktionel lidelse. Kurset afvikles på et akademisk niveau svarende til postgraduat efteruddannelse.

Forventninger til deltagerne

Deltagelse i kurset kræver forberedelse som beskrevet nedenfor. Det vil være en fordel men ikke et krav, at man forud for kurset har læst om TERM-modellen som anført i litteraturlisten.

Forberedelse

Det er vigtigt, at du til dag 3 på kurset medbringer en case til supervision. Casen kan være en patient med kendt funktionel lidelse, eller det kan være en patient, hvor du er i tvivl om diagnosen. Hvis du ikke har en patient med funktionel lidelse, kan det også være en patient, der har udfordret dig kommunikativt. Vi opfordrer til, at medbringe casen som videooptagelse, idet vi i den øvrige del af kurset arbejder med videosupervision.

Overvej, hvad du gerne vil have hjælp til og/eller feedback på.

Inden kurset vil vi gerne bede dig tænke over følgende spørgsmål:

- Hvordan forstår du sygdommen funktionel lidelse?
- Hvad gør du, når du møder en patient med 'uforklarede' symptomer?
- Hvad ønsker du at få med hjem fra kurset?

Rammer og undervisningsform

Kurset afholdes som et 2-dages internat med opfølgning en hel dag efter ca. 6 uger.

Der er plads til 18-27 kursister, og kurset afholdes ved min. 16 deltagere.

Kurset har fokus på færdighedstræning i relation til kommunikation og funktionel lidelse, hvorfor der indgår såvel plenumundervisning som interaktiv undervisning med skuespillere og videosupervision. Der vil på kursets første dag blive grundigt informeret om, hvordan man arbejder med skuespillere og videosupervision, da dette kan være nyt for nogle deltagere.

Power points udleveres elektronisk.

Datoer for kommende kurser annonceres på DASEFU's hjemmeside.

Prisen for kurset er 12.000 kr. inklusiv ophold i forbindelse med internat og fuld forplejning alle dage.

Kursusledelse og undervisere

Kursusledelse

- Marianne Rosendal, speciallæge i almen medicin, forperson for DASEFU (Dansk Selskab for Funktionelle Lidelser)

Undervisere har tidligere været:

- Riitta Thrane, psykiater, Funktionelle Lidelser, AUH
- Carsten Krogh Jørgensen, speciallæge i almen medicin, Center for Funktionelle Lidelser, Sygehus Lillebælt
- Charlotte Forstrøm, speciallæge i almen medicin, Center for Funktionelle lidelser, Aalborg Sygehus
- Skuespillere: Nynne Stenild, Brita Ann Larsen

Litteratur

Vi arbejder med afsæt i TERM-modellen. Den er grundigt beskrevet i bogen Funktionelle lidelser – udredning og behandling udgivet af Munksgaard, 2012. Bogen indeholder følgende sektioner:

1. Evidens og teori om funktionelle lidelser: del I (kap 1-8)
2. Udrednings- og behandlingsprogram, som trænes på kurset: del II, særligt kap 11
3. Kort om indhold af opfølgende samtaler: kap 13-14
4. Funktionelle lidelser hos børn
5. Antropologiske og historiske vinkler på emnet

Derudover kan flg. anbefales:

- Artikelserie fra Månedsskrift for Almen Praksis samlet som e-bog (2021-22):
 - <https://www.maanedsskriftet.dk/temasaertryk/funktionel-lidelse-saertryk>
- Klinisk vejledning om funktionelle lidelser udgivet af Dansk Selskab for Almen Medicin (2013): <https://vejledninger.dsam.dk/funktionellelidelser/>
- Sundhedsstyrelsens udgivelser (2018-2021):
 - <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2018/Funktionelle-lidelser---anbefalinger-til-udredning-behandling-rehabilitering-og-afstigmatisering.ashx>
 - <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Vejledning-funktionelle-lidelser/Kodning-af-funktionelle-lidelser-1.ashx>
 - <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Funktionelle-lidelser/Funktionelle-Lidelser-viden-og-redskaber.ashx>
 - <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Funktionelle-lidelser/Redskabssamling---Funktionelle-lidelser.ashx>
 - <https://www.sst.dk/da/viden/Sygdomme/Funktionelle-lidelser/Anbefalinger/Haandbog-til-patienter-og-paaroerende>
- Diverse bøger, pjecer og videooptagelser: se <https://funktionellelidelser.dk/om-funktionelle-lidelser/informationsmateriale>
- Månedsskriftets podcasts:
 - <https://www.buzzsprout.com/1419550/10352076-funktionel-lidelse-1-i-graenselandet-i-mellem-symptom-og-diagnose>
 - <https://www.buzzsprout.com/1419550/10352093-funktionel-lidelse-2-at-leve-med-svaer-funktionel-lidelse>

Læringsmål

Disse læringsmål bruges i forbindelse med det første modul på specialistuddannelsen i funktionel lidelse. Modulet består af tre dages undervisning med fokus på grundlæggende forståelse af funktionel lidelse. Undervisningen tager afsæt i kommunikationstræning ud fra TERM-modellen (The Extended Reattribution and Management Model), idet den erhvervede viden skal kunne kommunikeres tydeligt og effektivt med patienter med funktionel lidelse. En del af kurset omhandler desuden supervision af egne patienter.

Læringsmål 1: Viden om symptomer og funktionel lidelse

At kende til epidemiologien vedr. symptomer og funktionel lidelse.

At kende de diagnostiske kriterier og baggrunden for, at vi har diagnosen funktionel lidelse.

At kende til principper for udredning og behandling på alle niveauer i sundhedsvæsenet med afsæt i den bio-psyko-sociale sygdomsmodel.

Læringsmål 2: Formidle viden i mødet med patienten

I praksis at kunne omsætte den erhvervede viden om diagnostik, forklaringsmodeller og behandling af funktionel lidelse til og med patienten.

Læringsmål 3: Overordnet forbedring af professionel kommunikation

Generelt at forbedre kommunikative færdigheder i mødet med patienten med funktionel lidelse.

Læringsmål 4: Samtalens ramme

At skabe kontakt og afklare rammer og formål med samtalen. At styre samtalen og give plads til patienten. At tjekke patientens forståelse af samtalen og afslutte samtalen med plads til evt. spørgsmål og tilbagemeldinger.

Læringsmål 5: Psykoedukation

At formidle, hvad en funktionel lidelse er, og hvilke rationaler der ligger bag behandlingen.

Læringsmål 6: Behandlerens tilgang

At være empatisk og validerende, lave opsummeringer, stille åbne spørgsmål og at bruge sokratiske spørgeteknik. Desuden at skabe håb hos patienten og understøtte empowerment.

Læringsmål 7: At arbejde med modstand

At nuancere patientens sygdomsforståelse uden at miste alliancen med patienten. At motivere patienten til både forandring og accept.

Program

Dag 1

10:00 Velkomst og introduktion

10:20 *Teori A: Symptomer, Funktionelle syndromer og diagnosen funktionel lidelse*

11.00 Pause

11.15 *Teori B: Ætiologi og behandling*

12.15 Frokost

13.15 *Teori C: Symptomperception og sygdomsopfattelse*

13.35 *Oversigt over TERM- modellen og introduktion til øvelser, herunder at arbejde med skuespillere og videosupervision*

Oplæg til øvelse 1: "Kunsten at få patienten til at føle sig forstået"

14.00 *Gå i grupper: Præsentation i gruppen og fordeling af øvelser afhængig af faglighed*

14:20 *Øvelse 1: "Kunsten at få patienten til at føle sig forstået"*

To går med skuespiller til videooptagelse og resten i grupperum

14.30 – 14.45 Øvelse 1A

14.45 – 15.00 Øvelse 1B

15.00 – 15.30 supervision af video i gruppen

15.30 Pause

15.45 Plenum: *Oplæg til øvelse 2: "Lægens bord og Anerkendelse"*

16.00 Grupperum *Øvelse 2: "Lægens bord og Anerkendelse"*

To går med skuespiller til videooptagelse og resten i grupperum

16.00-16.15 Øvelse 2A

16.15-16.30 Øvelse 2B

16.30-17.00 supervision af video i gruppen

17.00 Grupperum *Workshop: Opsamling på dagens erfaringer*

17.15 Slut for i dag

19.00 Middag

Dag 2

- 09.00 Plenum: Teori D: Sundheds- og socialvæsenets rolle**
- 09.30 Plenum: Oplæg til øvelse 3: "Sammenhæng forhandles", lette tilfælde**
- 09.45 Pause**
- 10.00 Øvelse 3: Lette tilfælde**
- To går med skuespiller til videooptagelse og resten i grupperum
- 10.00-10.15 Øvelse 3A**
- 10.15-10.30 Øvelse 3B**
- 10.30–11.00 Supervision af video i gruppen**
- 11.00 Pause**
- 11.15 Oplæg til øvelse 4 i grupperne: "Sammenhæng forhandles", svære tilfælde**
- 11:30 Øvelse 4: Svære tilfælde**
- To går med skuespiller til videooptagelse og resten i grupperum
- 11.30 - 11.45 Øvelse 4A**
- 11.45 – 12.00 Øvelse 4B**
- 12.00-12.30 supervision af video i gruppen**
- 12.30 Frokost**
- 14.00 Øvelse 5: Stil diagnosen og motivér til behandlingsforløb**
- I gruppen øves i korte sekvenser at stille diagnosen og invitere til et behandlingsforløb. Forskellige formuleringer afprøves og drøftes.
- Afrunding i grupperne i relation til øvelserne.
- 14.45 Pause**
- 15.00 Plenum: Statuskonsultation og håndtering af kronisk syge**
- 15.45 Opsamling på TERM-modellen og tid til spørgsmål**
- 16.00 Slut for i dag**
- 19.00 Middag**

Dag 3: Opfølgning med supervision af egne videooptagelser

Videosupervisionen foregår i de samme grupper, som vi har arbejdet i på internatets dag 1 og 2.

- 10.00 Plenum: **Introduktion til kognitiv adfærdsterapi og redskaber ved funktionel lidelse**
- 10:45 Pause
- 11.00 *Grupperum: Overblik over og prioritering af cases*
- 11.30 *Grupperum: **Supervision 1***
- 12.15 Frokost
- 13.15 *Grupperum: **Supervision 2 (indlæg selv pause mellem 2 og 3)***
- 14.00 Plenum: **Tilrettelæggelse af samtaleforløb**
- 14.30 Pause
- 14.45 *Grupperum: **Supervision af video 3***
- 15:30 *Grupperum: **Supervision af video 4***
- 16.15 Plenum: **Hvad har jeg lært? Hvad mangler jeg svar på? Evaluering**
- 17.45 Tak for denne gang